

Dokument nr. 8:48

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Sahl, Dagfinn Høybråten, Dagrun Eriksen og Ingebrigt Sørfonn

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Sahl, Dagfinn Høybråten, Dagrun Eriksen og Ingebrigt Sørfonn om forsterket innsats og økt fokus på rassikring

Til Stortinget

BAKGRUNN

En rekke veger i flere fylker har i vinter vært stengt på grunn av ras og rasfare. Mange av vegene er hovedferdselsårer som lokalsamfunnene er totalt avhengige av. De stadige vegstengingene skaper store vanskeligheter for alle som bor, arbeider og driver næringsvirksomhet i kommunene som rammes. Mange lokalsamfunn preges av frykt for å sende barn og unge ut på rasfarlige skoleveger, de opplever at liv og verdiskaping er i konstant fare.

Snøskred, sørpeskred, jord-, stein- og fjellskred tar liv og påfører folk, biler, tog, skinnegang og veger skader. Skred og ras medfører store økonomiske tap og uforutsigbare forhold for næringslivet. Derfor skaper ras- og skredfare frykt, redsel og utrygghet for eget og andres liv og helse. Usikkerhet og mangel på sikker framkommelighet kan videre gjøre lokalisering i rasutsatte områder mindre attraktivt for næringslivet. Lønnsom næringsvirksomhet avhenger i økende grad av regularitet og leveringssikkerhet. Forventninger om forutsigbare rammevilkår kan påvirke avgjørelser om lokalisering og ekspansjon. Ønsket fra næringslivet om forutsigbarhet er sterkt. Ras og rasfare hindrer regelmessig transport og bosetting.

Rassikring er helt nødvendig for å fjerne risikoen mange lokalsamfunn lever med og for at vi skal kunne ferdes trygt på norske veger. Rassikring er også avgjørende for at vi skal kunne bo og leve i alle deler

av landet; mange bygders framtid avhenger av trygg og sikker kommunikasjon. Rassikring er nødvendig for trygghet og forutsigbarhet. Uten trygghet reduseres folks livskvalitet. Rasfare innebærer en sikkerhetsrisiko som ikke kan avverges ved egen adferd. Det er offentlige myndigheters ansvar å sikre tillit til at det offentlige vegnettet er trygt.

Ras- og skredfare utgjør en sikkerhetsrisiko og et framkommelighetsproblem. Det er store uløste oppgaver på nasjonalt nivå. Det er stort behov for rassikringsarbeid på stamvegene, på øvrige riksveger og på fylkesveger. I alle regionene utarbeider Statens vegvesen regionale rassikringsplaner. Disse utgjør et godt verktøy for oversikt over situasjonen og grunnlag for å prioritere rastiltak. Den nasjonale rassikringsgruppen viser nå til et samlet behov for rassikring av riks- og fylkesveger på 20 mrd. kroner, med en slik fordeling på regionene: Region nord 7,3 mrd. kroner, Region vest 7,1 mrd. kroner, Region midt 4,5 mrd. kroner, Region sør 778 mill. kroner og Region øst 313 mill. kroner.

Bare i Region nord er 502 strekninger rasutsatt, og sikringskostnadene i regionen er altså beregnet til over 7,3 mrd. kroner. Ras og rasfare utgjør ifølge Statens vegvesen først og fremst et trygghetsproblem for de vegfarende i Region nord, men er også et framkommelighetsproblem for næringslivet.

Region vest har også mange rasutsatte vegstrekninger. Hvert år går det mange ras på vestlandsvegene, og rasulykker har ført til dødsfall og varige personskader. Rasene fører ifølge Statens vegvesen til mange og dels store problem for trafikkavviklingen i Region vest. Hovedveger kan bli stengt over tid og lokalsamfunn kan bli isolert. De mange rasene skaper stor uro i lokalmiljøene.

Også i Region sør utgjør ras i form av stein, is og snø en stor utfordring. Ras fører til stenging av veger for kortere eller lengre perioder. I de tilfeller der det

ikke finnes alternative omkjøringer, får lokalt næringsliv problemer med sine transportere. Skoleskysst må ofte innstilles. Det har hendt både dødsulykker og andre ulykker på grunn av ras i Region sør. Med ulykkene følger også store materielle skader. For dem som bor langs rasutsatte strekninger, skaper faren for ras stor utrygghetsfølelse som det er viktig å få gjort noe med.

Søkelyset må rettes mot sikkerheten til dem som bor og ferdes i rasutsatte distrikt, og det må tas på alvor at sikkerheten og livskvaliteten reduseres for de mange som lever med frykten for skred og ras.

Raske og store menneskeskapt klimaendringer er en av de største samfunnstruslene vi står overfor i dag. Med de ventede klimaendringene er det god grunn til å tro at rasutfordringen er økende. Naturlige og menneskeskapt klimaendringer skaper vær som er varmere, våtere og villere. Temperaturøkning, mer nedbør og mer ekstremvær gjør at Norge i framtiden kan få flere ras enn vi trodde før, andre typer ras og ras på nye steder. Kraftig nedbør forekommer i økende grad, og kraftige regnskyll er ofte en utløsende faktor for ras. Mer nedbør kan føre til større erosjon i elver, bekker og skråninger og øke faren for jord- og leirras. Ifølge forskerne gir endringer som mer smelting, mer nedbør og ekstremnedbør økt fare for jord- og fjellskred. Mer nedbør, ekstremnedbør, erosjon og bretilbaketrekking gir større fare for flomskred. Mer nedbør, ekstremvær og vind gir økt fare for snøskred.

I det forberedende arbeidet med Nasjonal transportplan (NTP) 2006-2015 gjennomførte Meteorologisk institutt et klimascenario fram mot år 2050 på oppdrag fra transportetatene. Dette viste at klimaendringene kan få betydning for beredskap, reparasjon og forebyggende tiltak mot bl.a. ras, oversvømmelser

og flom. Det er liten grunn til å tvile på at klimaendringene skaper behov for ny kartlegging og økt kunnskap om forebygging av ras. Raskartlegging og -sikring er ett av flere viktige og nødvendige klimatilpassingstiltak. Vi trenger mer forskning på området, og det er viktig med samordning mellom de ulike institusjonene som arbeider med rasproblematikk.

Klimaendringer skaper usikkerhet. Det er ikke lenger tilstrekkelig å bygge på historisk kunnskap om rashendelser. Vi bør være i forkant av endringene ved å øke forskningsinnsatsen og dermed øke kunnskapen om rasforebygging og om rassikring.

Det er viktig at det i arbeidet med neste Nasjonal transportplan er fokus på rassikring. Rassikring og klimautfordringer må bli en ny, viktig dimensjon i NTP 2010-2019.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

for s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen sak om rassikring. Saken må inneholde en vurdering og kartlegging av alle rasfarlige strekninger og punkter, en kartlegging som også inkluderer de nye utfordringene som de menneskeskapt klimaendringene medfører. I tillegg må saken gi en oversikt over de økonomiske utfordringene vi totalt sett står overfor på rassikringsområdet. Konklusjonene legges til grunn i det videre arbeidet med de årlige budsjetter og med Nasjonal transportplan 2010-2019.

9. mars 2007